

Alle børn læser - i Ishøj

Bøger børn i dagtilbud vil møde i og omkring skolestart

ALLE BØRN LÆSER – I ISHØJ

”Alle børn læser - i Ishøj” er et tiltag, der er udsprunget af, at Ishøj Kommune ønsker at skabe et fælles sprogligt og litterært grundlag for kommunens børn, inden de starter i skole.

Efter en evaluering blandt alle daginstitutioner i Ishøj kommune er listen revideret i foråret 2010. Denne liste erstatter den ”grønne” udgave.

En del titler er skiftet ud, primært fordi de ikke kan skaffes. Det betyder ikke at bøgerne ikke er gode. Vælg selv hvordan I vil læse dem.

Listen er blevet til i et samarbejde mellem biblioteket, PPR og læsekonsulent. Bøgerne er udvalgt af børnebibliotekar Wenche Charlotte Andreasen, pædagogisk konsulent på Ishøj Bibliotek Rikke Myhlendorph, sprogvejleder Bodil Petersen og læsekonsulent Marianne Gjelstrup.

Formål

Formålet er at bøgerne skal læses i daginstitutionerne og dagplejen, så alle børn stifter bekendtskab med de udvalgte titler, og dermed har et fælles sprogligt og litterært grundlag inden skolestart til gavn og glæde for deres sproglige udvikling og senere læseudvikling.

Desuden skal listen inspirere forældre til at gå på biblioteket og

læse endnu flere bøger for og med deres børn.

At pædagogerne og dagplejerne fagligt opkvalificeres i forhold til sproglig læring via debat i institutionerne om vurdering af kvalitet i bøger og om værdien af oplæsning.

Mål

- At børn ved at møde bøger af høj kvalitet oplever læseglæde og lyst til at høre gode historier
- At børnenes ordforråd, lyst til at lege med sproget og litterære forståelse øges ved at møde bøgerne
- At forældrene hjemme læser bøgerne fra listen for og med deres børn eller taler om bøgerne

Succeskriterier

- At arbejdet med bøgerne medvirker til at antallet af børn der ved 5 ½ års screeningen er placeret i nederste del af middelgruppen flyttes til toppen af middelgruppen
- At alle børn i børnehaveklassen kender bøgerne fra listen
- At der arbejdes med samtlige bøger i institutionerne og dagplejen
- At børnehaveklasselederne tager udgangspunkt i det fundament børnene møder med ved at arbejde videre med mange af bøgerne fra listen
- At forældrene læser bøgerne eller taler med børnene om bøgerne
- At forældrene får kendskab til oplæsningens betydning
- At forældrene opsøger bibliotekerne sammen med deres børn

Hvorfor arbejde med billedbøgerne

- Gennem bøger møder børnene et nuanceret sprog med gode muligheder for sprogtilegnelse og viden
- Bøger og oplæsning har stor betydning for børns sproglige, personlige, social og kulturelle udvikling
- Et stort, varieret ordforråd samt sproglig forståelse har stor betydning for litteraturarbejdet i folkeskolen og i de videregående uddannelser

Billedbøgerne er valgt ud fra følgende kriterier

- Bøgernes univers skal være udfordrende og udviklende for børnene
- Bøgerne skal være relevante for børnenes alder
- Der skal være en god historie i hver bog. Bøgerne skal have et budskab og gerne være en fortælling, som indeholder flere lag, så den har noget at tilbyde både barnet og den voksne oplæser
- Listen indeholder klassiske forfattere og de nyeste billedbøger samt eventyr, rim og remser
- Sproget skal være brugt bevidst (fx stramt, poetisk, vrøvl, humor, brug af redundans, dobbelttydigt sprog, leg med sproget)
- Samspillet mellem billede og tekst skal fungere. Hvad fortæller billedet, hvad fortæller teksten, hvordan afløser de hinanden, og hvordan udvider de hinanden?
- Bøgerne skal kunne skaffes. Enten i handlen eller på bibliotekerne
- Listen indeholder bøger med billedmæssige kunstneriske kvaliteter

I denne reviderede udgave er medtaget nogle titler fra den evaluering som personalet i dagtilbud har udarbejdet. En del titler er skiftet ud, primært fordi de ikke kan skaffes. Det betyder ikke at bøger ikke er gode. Vælg selv hvordan I vil læse dem. Brug dem f.eks. som inspiration til nyankomne børn.

Billedbogens funktion for børn

- Den kan give barnet en æstetisk oplevelse gennem tekst og billeder og dermed tale til dets sanser
- Den er et middel til barnets sproginlæringsproces. Børnene møder kendte ord i nye sammenstillinger. Nye ord som visualiseres og begrebsmæssigt forankres. Barnet møder de samme ord mange gange, de leger med sproget. De møder ord med dobbeltbetydning, hvilket er væsentligt for børn at lære
- Barnet møder en tydelig fortælleform bestående af en indledning – handling – afslutning. Tilegnelse af "fortællingens skelet" er en betydningsfuld sproglig og litterær kompetence
- Den kan spille en rolle i barnets socialisering ved at præsentere det for visse normer og for dets egen rolle og position i den sociale orden, det skal eksistere i

Hvordan skal der arbejdes med billedbøgerne

- I institutionerne og dagplejen skal bøgerne læses for alle børn
- Der dannes læsegrupper á 4 – 6 børn valgt efter børnenes alder og udvikling
- Bøgerne læses ud fra principperne i dialogisk oplæsning
- Arbejdet med dialogisk oplæsning af billedbøgerne kan inspirere til andre sproglige aktiviteter fx bordteater, drama m.v. som efter bearbejdning af bøgerne
- Ud over at læse bøgerne fra listen må der meget gerne læses andre bøger
- Forældrene skal informeres om de læste bøger

Kontaktpersoner:

Marianne Gjelstrup, mgj@ishoj.dk
Wenche C. Andereasen, wca@ishoj.dk
Rikke Myhlendorph
Bodil Petersen

Forældrenes rolle

Til forældrene er der udarbejdet tre foldere med oversigten over bøgerne. Personalet og biblioteket udleverer folderne og taler med forældrene om bøgerne og om forældrenes vigtige rolle med at læse op for deres børn.

Kurser

Der har været afholdt kurser om dialogisk oplæsning og børnelitteratur samt om oplæsningens betydning for 130 af det pædagogiske personale i dagtilbuddet i perioden 2007 – 2010. I foråret 2011 udbydes kurset igen.

Evaluering

Arbejdsgruppen forestår en evaluering af boglisten hvert andet år, da det ikke er en endelig liste.

Fælleslisterne skal videregives til skolen, der kan tage udgangspunkt i det fundament børnene møder med.

Kommentarer til bøgerne på listen:

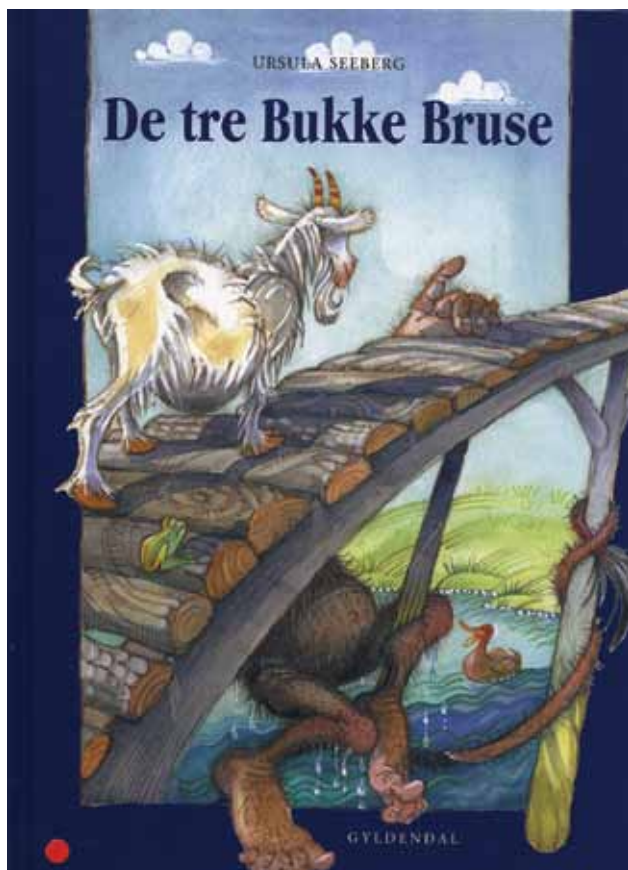
- Det vigtigste er at alle bøgerne indeholder en god historie
- Alle bøgerne har gode illustrationer der underbygger og videreudvikler. Til de yngste er de meget enkle
- Derudover har vi kort - med kursiv - skrevet ved hver bog, hvilke hovedområder bogen særlig kan bruges til (sproglig, socialisering eller kulturel)
- Vi har angivet med * hvorvidt bøgerne er enkle eller mere komplicerede:
 - * Enkle illustrationer, harmonisk kontrapunkt, god sammenhæng tekst/illustration
 - ** Mere komplicerede men stadig med god sammenhæng tekst/illustration
 - *** Komplicerede, hvor tekst og illustrationer af og til læses parallelt

Alders - farvekoder

11 bøger til de 0 – 2 årige børn

13 bøger til de 3 – 4 årige børn

11 bøger til de 5 – 6 årige børn

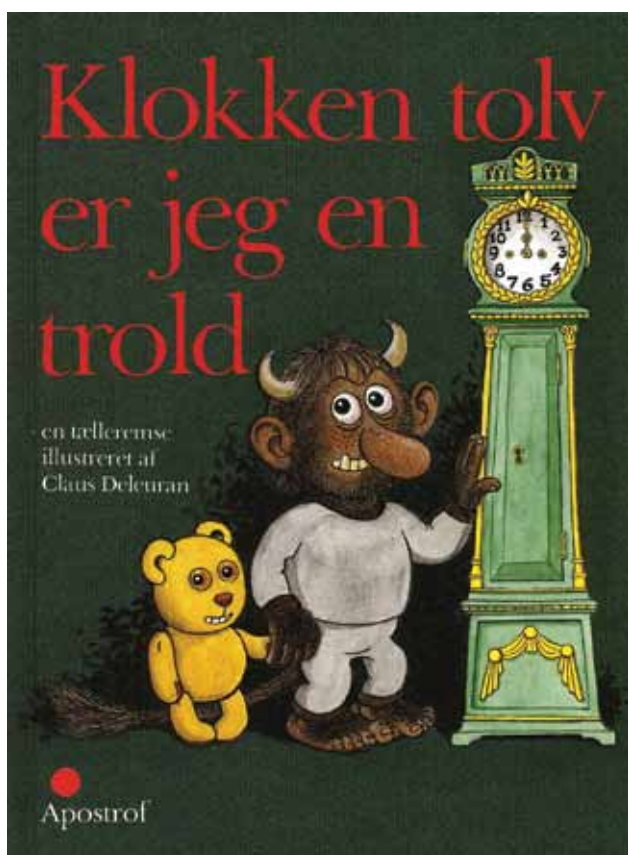

Ursula Seeberg
De tre Bukke Bruse

*

Eventyret om de tre Bukke Bruse, der narrer den fæle gamle trolld, hvorefter de går til sæters for at æde sig tykke og fede.

Billedbog – eventyr – kendt af alle børn som fortælling

Claus Deleuran
Klokken tolv er jeg en trolld: en tælleremse
Illustreret af Claus Deleuran

*

Er udleveret fra Ishøj Kommune som læsefremmende tiltag

Humoristisk tælleremse, der illustrerer tallene fra 1 til 12 ved hjælp af en kort remse og et farvelagt billede. Samtidig vises 12 forskellige ure.

Sprog – rim – remser – tal –

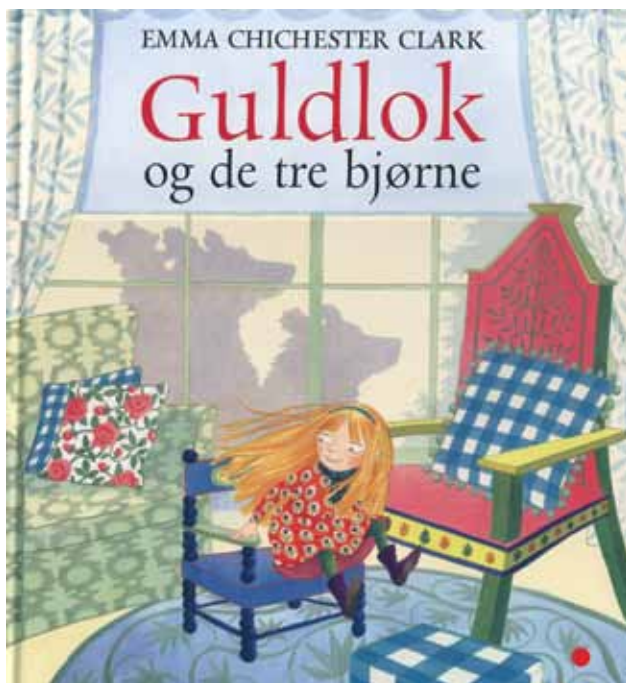

Lene Fauerby
Mette skal sove
Illustreret af Mette-Kirstine Bak

*

Da Mette skal sove, er det far der hjælper hende. Og det er sørme også far, der falder først i søvn

Ritualer – sengetid – vaner – socialisering

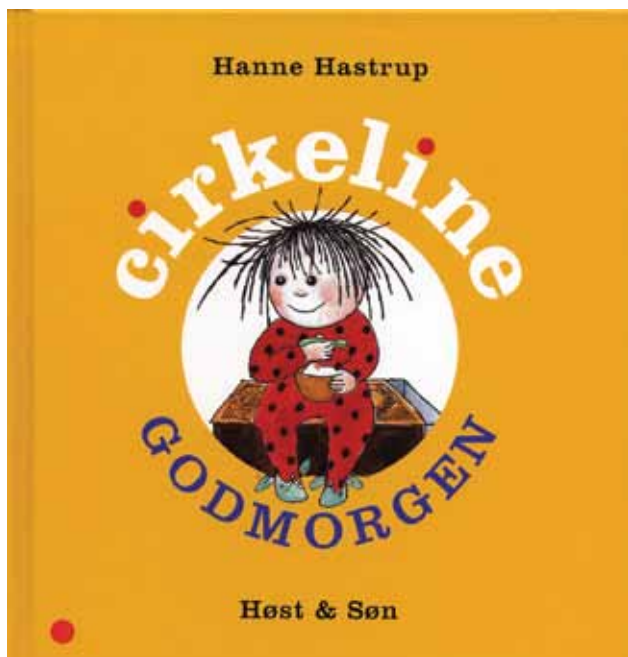

Emma Chichester Clark
Guldlok og de tre bjørne

**

Det klassiske eventyr om den nysgerrige og frække Guldlok og hendes besøg i bjørnenes hus her tegnet og gendigtet med humor og varme.

Sproget og tankegangen svarer mere til et nutidigt barn. Sprogligt er der billedsprog (Guldlok om en blød seng: "det er jo som at ligge i en skål med flødeskum"). Billederne både supplerer og bygger videre på indholdet. Der er meget at tale om ved billederne og måde de er tegnet på.

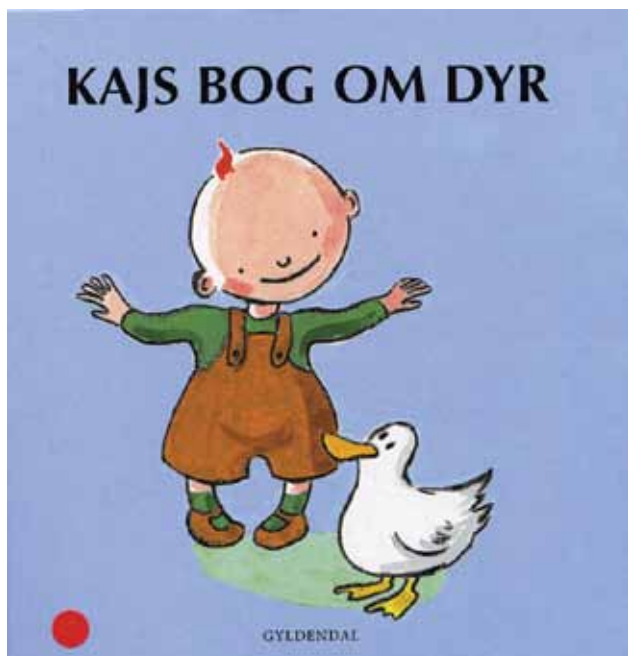

Hanne Hastrup
Godmorgen Cirkeline

*

Cirkeline vågner en solskinsmorgen. Hele dagen leger hun og Frederik gemmeleg og plukker blomster.

Kendt figur – alfer – dyr – farver – sommer – hverdagsoplevelser

Letén, Mats
Kajs bog om dyr

*

Pegebog uden tekst med folde-ud-effekt. Når den ene side foldes ud ser vi Kaj, mor og Dukke Lise ude på marken blandt bondegårdens dyr. På den anden side Kaj med 5 forskellige små dyr.

Sprog – natur – dyr – ordforråd

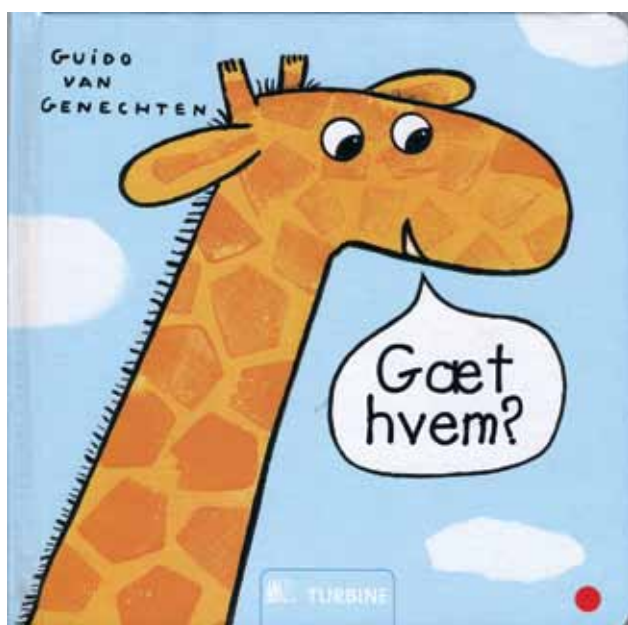

Gunilla Wolde
Totte rydder op

*

Billedbog om hvordan Totte må rydde op for at finde Bamse.

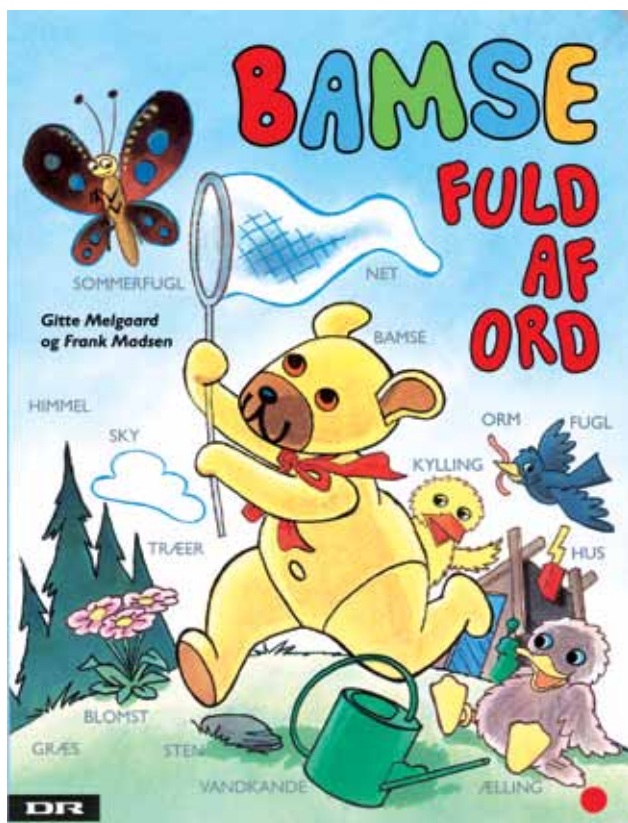
Hverdagsoplevelser – glæde ved genkendelse – sproglig gætteleg

Guido van Genechten
Gæt hvem?

*

Farverige illustrationer – overraskelsesbog om dyr – overraskelser på flere niveauer: ser vi det samme?

Gitte Melgaard og Frank Madsen
Bamse fuld af ord

*

Leg med lyde – ordforråd – billederne kan bruges til udvekslingstønnen omkring små sociale situationer i hverdagen -
NB: Små og store bogstaver anvendes

Mats Letén
Kaj er farlig

*

Følelser – udfordring: at lege "tiger", en leg der både er spændende og skræmmende på en gang. Som i alle Kaj bøger er der samtidig en historie på væggen.

Lisbet Stevens & Dorte Nyrop
Illustreret af Lisbet Stevens

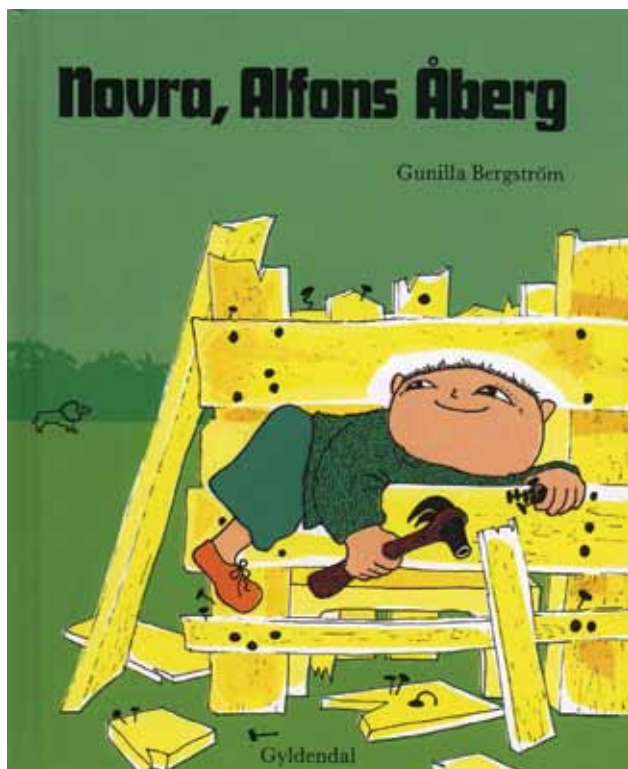
* *

Billedbog med fagtesange, som stimulerer børn billedmæssigt, sprogligt og kropsligt.

Børn, som endnu ikke mestrer sproget, kan også være med. Sangene handler om de nære ting i barnets liv.

Samvær - rytmer- sang- og bevægeglæde – ordforråd

Tilhørende CD med sangene.

Gunilla Bergström
Novra, Alfons Åberg
Illustreret af Gunilla Bergström

*

Billedbog med Alfons Åberg som bor alene med sin far. En dag låner han faderens værktøjskasse og bygger en helikopter. Sammen tager de ud på rejse.

far-søn-forhold – leg – fantasi – drenge – værktøj

Werner Holzwarth
Muldvarpen, der ville vide, hvem der havde lavet lort på dens hoved
Illustreret af Wolf Erlbruch

*

Billedbog om en lille muldvarp, som får en masse forskellige dyr til at demonstrere deres afføring for at kunne gøre gengæld mod den skiderik, der har lavet lort på dens hoved.

Humor – selv at undersøge og opsøge – sprog (form og ordvalg passer sammen) – viden om forskellighed

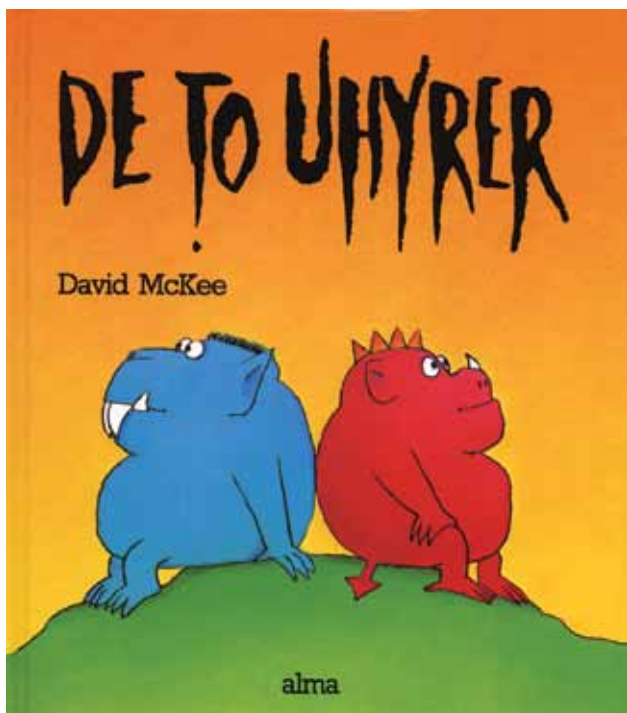
Mats Letén
Finn Herman
illustreret af Hanne Bartholin

*

Er udleveret fra Ishøj Kommune som Læsefremmende tiltag

Den fine dame skal i byen med sin krokodille Finn herman. I byen lurder mange farer, men damen passer godt på at der ikke sker noget med Finn Herman. Men hvad med dem de møder undervejs?

Hvordan man omgås hinanden – flere lag (børn: en sjov historie. Voksne: voksne der er blinde for deres egne børns svage side)

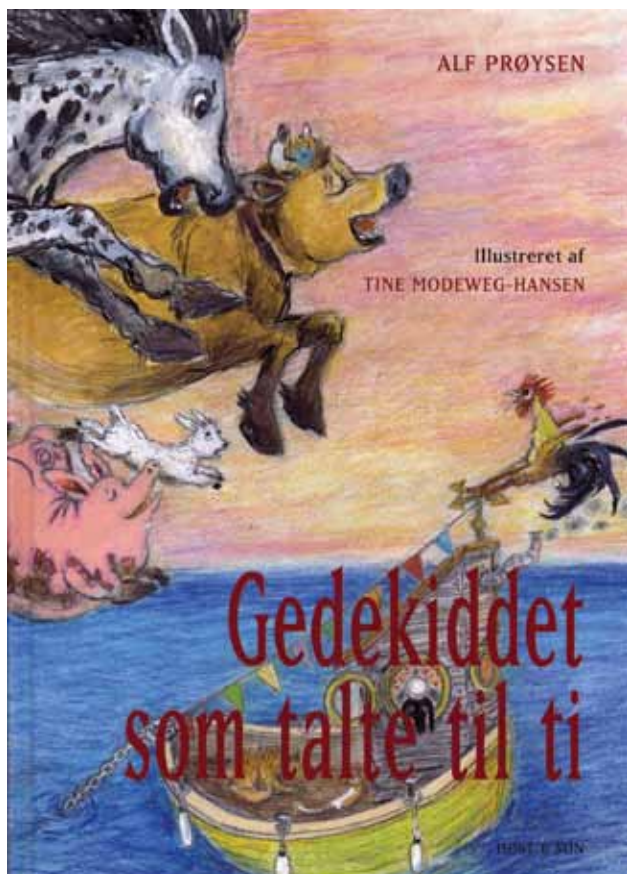

David McKee
De to uhyrer
Illustreret af David McKee

*

To uhyrer bor på hver sin side af et bjerg. De kommer op at skændes, og i deres raseri smadrer de efterhånden bjerget – men bagefter bliver de venner.

At være vred – at erkende andres verdner – bogstavrim – sjove ordsammenstillinger

Alf Prøysen
Gedekiddet som talte til ti
Illustreret af Tine Modeweg-Hansen

*

Gedekiddet er stolt af, at det kan tælle til ti. De andre dyr bliver rasende over at blive talt og forfølger kiddet. De må dog indse, at det kan være nyttigt at kunne tælle.

At turde følge sig selv på trods af modstand – Janteloven – tal – tælle

Dina Gellert
Nede i fru Hansens kælder – remser for børn sunget af Sebastian Klein

**

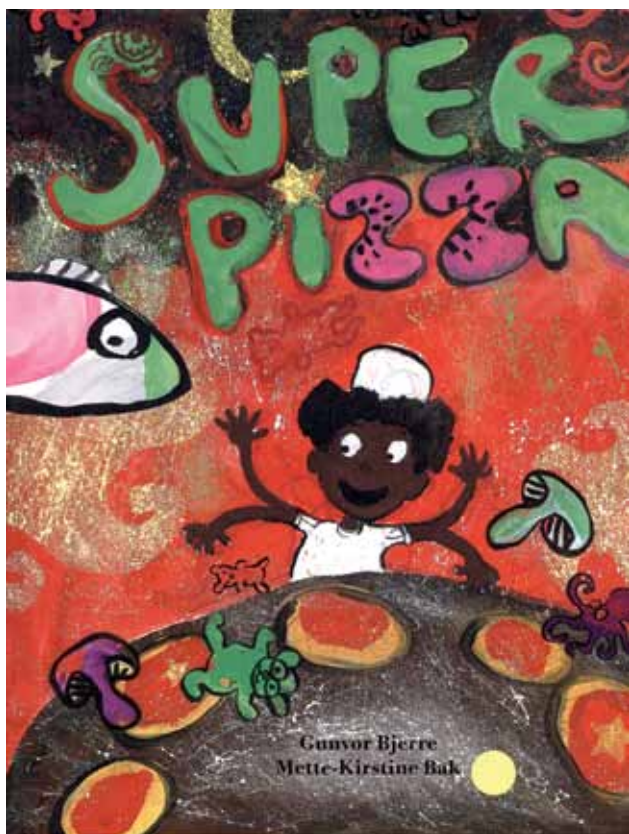
Gamle børnerim- farverige glade illustrationer – fantasi / virkelighed – medfølgende CD til at lytte til og lære af

Boel Werner
Dragen

**

Historien om et anderledes venskab – kan en fri drage tvinges til at bo i fangenskab - venskaber, sociale regler – naturen

Gunvor Bjerre
Illustreret af Mette-Kirstine Bak
Super Pizza

**

Historien om drengen Zaki, der ønsker sig en cykel og om at bruge alternative metoder for at få sit ønske opfyldt

Fantasilfulde farverige illustrationer

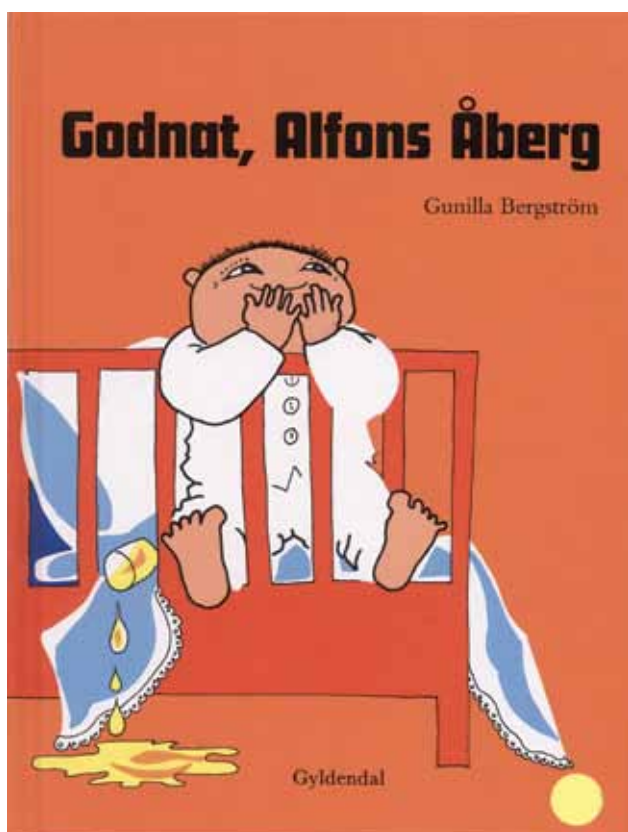

Mette Jørgensen
Illustreret af Grete Lis Hansen
Historien om pandekagen

**

Det gamle folkeeventyr om en løbsk pandekage.

Rim- og remsehistorie der indbyder til sproglig leg – detaljer i illustrationerne lægger op til en snak om alt det, man har brug for til at lave en pandekage (vises som parallelhistorie) – arbejde med hukommelse for tekst

Gunilla Bergström
Godnat, Alfons Åberg

*

Alfons vil ikke sove og finder på mange ting for at udsætte sovetidspunktet. Alfons har en meget, rar og tålmodig far

Hverdagsrutiner – genkendelighed – voksen/barn forhold der nedtrapper frem for optrapper en situation, der let kan udvikle sig til en konflikt

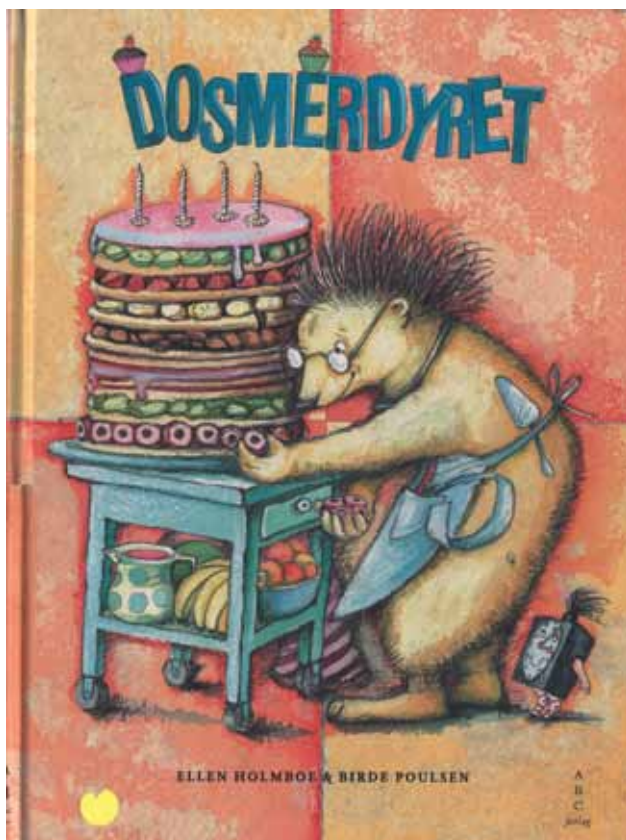

Hanne Hastrup
Cirkeline TÆL TIL 10

**

Cirkeline og hendes venner tæller fænomener i naturen

Klassiker – tællebog med kendte figurer -

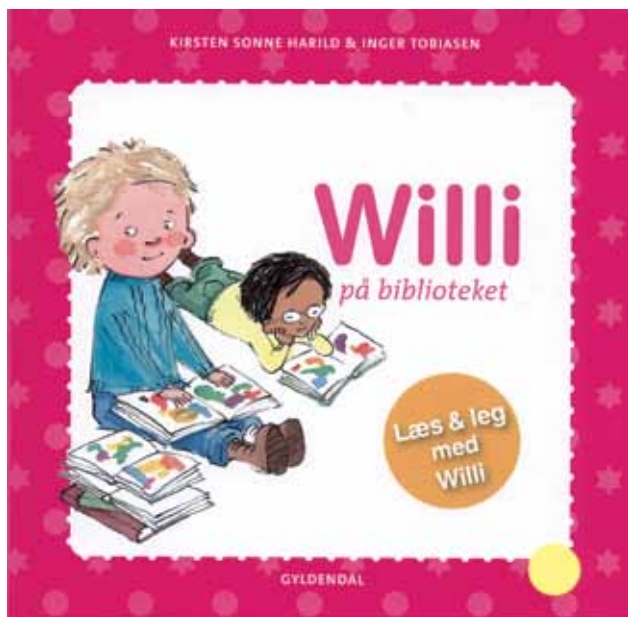

Ellen Holmboe
Illustreret af Birde Poulsen
Dosmerdyret

*

Dosmerdyret har susende travlt for hun skal holde fødselsdagsfest. Hun lægger planer og skriver lange lister. Bare hun nu har husket det hele

Venskab – forventninger – følelser

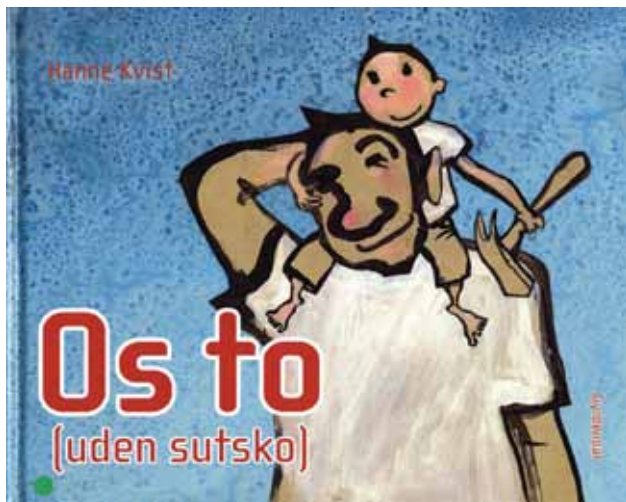

**Kirsten Sonne Harild og Inger Tobiasen
Willi på biblioteket**

*

Willi besøger biblioteket sammen med sin bedstefar, der læser en historie op for Willi og flere andre børn. Willi får en ven.

Hygge på et bibliotek, fordybe sig i at læse – hvordan gør man når man er på biblioteket – der er en parallelhistorie i historien – venskab

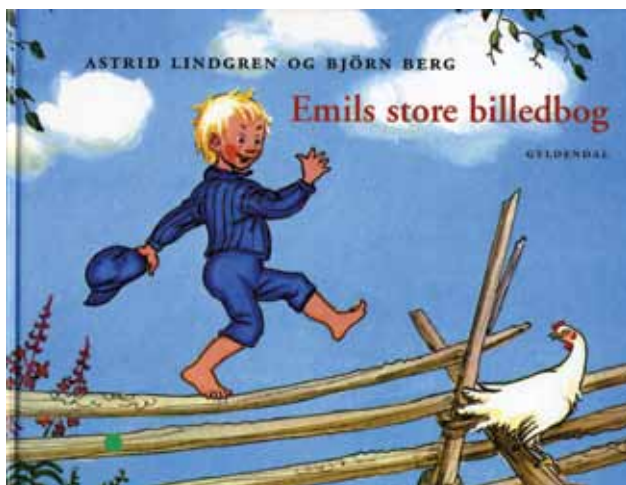

Hanne Kvist
Os to uden sutsko
Illustrationer af Hanne Kvist

**

Mor er rejst og far er alene hjemme. Nu kan de gøre hvad de vil, gå uden sutsko og pudse nimbussen i køkkenet, og kun spise pizza, lige til mor kommer hjem igen med den nye lillebror.

Følelser efter at få en lillesøster/bror – kønsroller – nærværende voksne

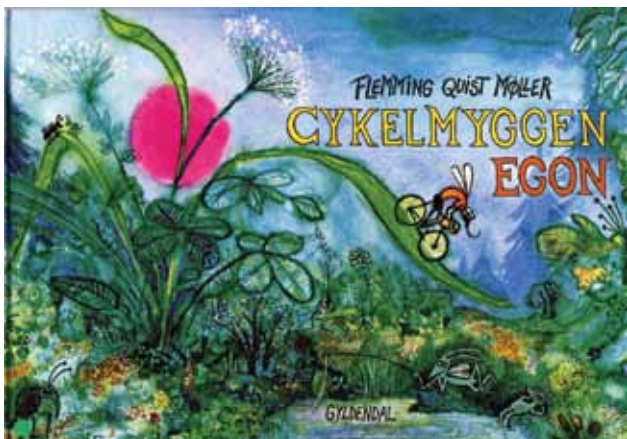

Astrid Lindgren
Emils store billedbog
Illustreret af Björn Berg

**

Billedbog om den 5-årige Emils skarnsstreger.

Kendt af børn og voksne – at udforske og undersøge – at komme til at "gøre noget" –

Flemming Quist Møller
Cykelmyggen Egon
Illustreret af Flemming Quist Møller

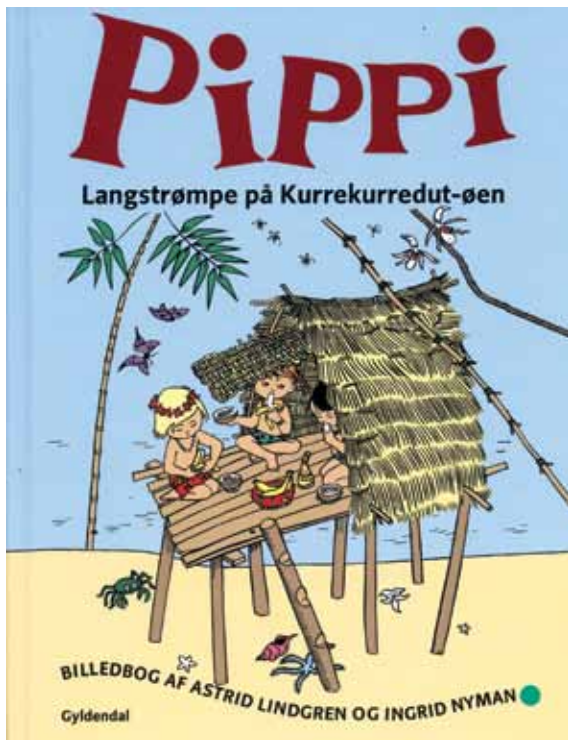
At være god til noget specielt og forfølge det – leger med illustrationer (bl.a. sort og hvid og farver) – leger med ords form og indhold – leger grafisk med størrelser af ord
Nb: Kun store bogstaver

Jacob Martin Strid
Da Lille Madsens hus blæste væk

En storm blæser Lille Madsens hus op på en bjergtop, beboerne i byen skal løse problemet med at få huset på plads igen.

Leger med grafisk udtryk - leger med ords form og indhold – fantasifulde illustrationer - humor

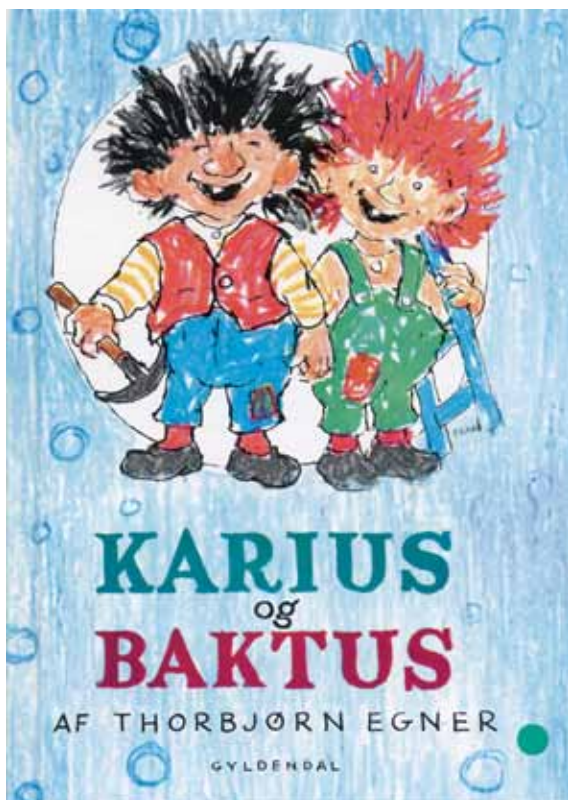

Astrid Lindgren
Illustreret af Ingrid Nyman
Pippi Langstrømpe på Kurrekurredut-øen

*

Pippe rejser sammen med Tommy og Annika til Kurrekurredut-øen for at besøge far Efraim. Der venter mange spændende oplevelser.

Klassiker- viden om andre kulturer – selvstændighed – en stærk personlighed -
Læses som kapitelbog

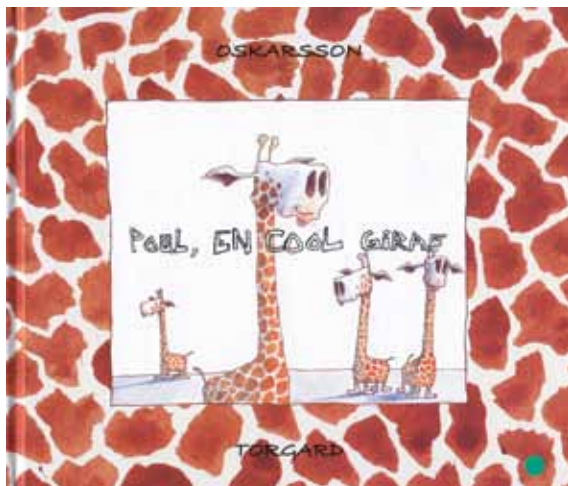

Thorbjørn Egner
Karius og Baktus

**

Historien om Karius og Baktus, to små bakterier, der bor i Jens' mund. Jens må til tandlæge, og det er ikke så godt for de to småfyr!

Klassiker, historien er understøttet med glade og sørgelige rim/sange – følelser - tandlægebesøg – "gammeldags sprogbrug"

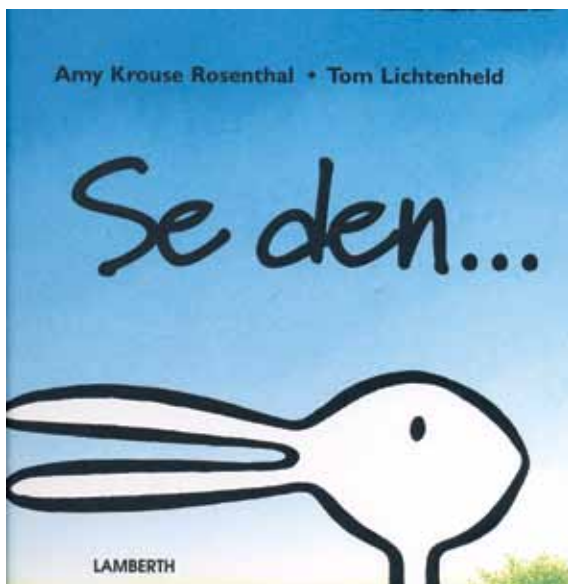

Bárður Oskarsson
Poul, en cool giraf

**

Poul er en giraf og giraffer er vegetarer. Men han bryder sig egentlig slet ikke om blade. Skal han gøre som de andre giraffer eller holde fast i sin egen mening?

Om at være lidt anderledes - forventninger til hinanden – accept af hinanden – at indgå kompromiser – illustrationerne lægger op til fantasi og undren – kort stramt sprog

Amy Krouse Rosenthal
Illustreret af Tom Lichtenheld
Se den

To personer sidder og betragter en tegning, mens de fører en dialog. Tegningen kan forestille flere forskellige ting, alt afhængig af hvem, der ser.

Billedbog om forskellighed – at se tingen fra dens andens synspunkt – flertydige illustrationer – sproget formet som en dialog

Elin Bing
Illustreret af Rasmus Bregnhøj
Lige noget for mig!

Beboerne i kolonihaverne har alle små problemer og derfor brug for forskellige hjælpemidler. Men hvad er der mon i lastbilen? Og hvem kan mon bruge det?

Samtale- og gættebog, der tager udgangspunkt i illustrationerne – meget lidt tekst -

Christine Skou & Jannik Due
Illustreret af Hanne Louise Nielsen
Er jeg stor nu?

**

Valdemar skal være storebror og er i tvivl om, hvordan det føles at blive stor, når man altid har været lille.

Følelser - forventninger – nærvær hos voksne og disses håndtering af familieførelsen – dilemmaet sommetider at være stor og somme tider for lille til noget

Morten Dürr
Illustreret af Charlotte Pardi
Da Stella mistede håret

**

Frida går i børnehave, men her skal man have langt hår for at være med i prinsesselegen, har Anja bestemt. Frida får brug for mors hjælp til at bryde ud og finde på en anden leg.

En bog om mobning og om at føle sig udenfor.

Kolofon:

Redaktører:

Børnebibliotekar Wenche Charlotte Andreasen, pædagogisk konsulent på Ishøj Bibliotek Rikke Myhlendorph, sprogvejleder Bodil Petersen og læsekonsulent Marianne Gjelstrup.

Layout og illustration:

Grafiker Eva Flinch Gjedde

Tryk:

Ishøj Kommunes kopicentral

Ishøj Kommune

Juni 2010